

notitie

FORUM STANDAARDISATIE 25 februari 2015
Agendapunt 2. Open standaarden, lijsten
Stuknummer 2C. Notitie ePortfolio

Betreft:	Advies voor het plaatsen van nieuwe versies van de standaard ePortfolio op de 'pas toe of leg uit'-lijst
-----------------	--

Ter besluitvorming

Doel van deze notitie

Het Forum Standaardisatie heeft de opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de vernieuwde versie van de standaard E-portfolio NL. Sinds 18 mei 2010 staat E-portfolio NL versie 2009 op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Op 1 maart 2014 publiceerde NEN versie 2014 van de standaard. Doel van dit onderzoek is het Forum Standaardisatie te adviseren ten aanzien van de standaard E-portfolio NL op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Hoe is het advies tot stand gekomen?

In een verkort onderzoek is gekeken naar de strekking van de wijzigingen in de standaard en de beoordeling tegen de toetsingscriteria voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. Er is gesproken met een aantal belanghebbenden. Deze notitie geeft de uitkomsten van dit onderzoek kort weer. Deze notitie sluit af met een advies aan het Forum Standaardisatie.

Advies

We concluderen dat geen sprake is van een in betekenende mate andere beoordeling die aanleiding geeft om de nieuwe versie niet op de 'pas toe of leg uit'-lijst te plaatsen. Op die grond is geen expertonderzoek en openbare consultatie nodig. Om de adoptie van deze standaard te ondersteunen is het advies om in samenwerking met Stichting ePortfolio Support en Kennisnet, te kijken hoe adoptie van de standaard te bevorderen en of het Forum kan ondersteunen bij adoptieactiviteiten.

Gevraagd besluit

Het Forum Standaardisatie worden gevraagd om:

1. kennis te nemen van de vaststelling van de meest recente versie van de E-portfolio NL-standaard en de beoordeling tegen de toetsingscriteria;
2. in te stemmen met het advies om deze meest recente versies op de 'pas toe of leg uit'-lijst te plaatsen, en
3. in te stemmen met het adoptieadvies.

Bij het opstellen van dit advies hebben we geconstateerd dat E-portfolio NL aan alle eisen van een open standaardisatieproces voldoet. Wij adviseren bij een eventueel volgend expertonderzoek en openbare consultatie met betrekking tot E-portfolio NL mede in onderzoek te nemen of het predicaat 'uitstekend beheerproces' toegekend kan worden.

E-portfolio NL

In 2005 hebben verschillende partijen in het leren en werken domein besloten een afspraak te maken voor het uitwisselen van elektronische portfolio's. Een elektronisch portfolio (e-portfolio) maakt het mogelijk voor een lerende zijn competenties en de voortgang van de eigen ontwikkeling aan te tonen en bij te houden met behulp van ICT-middelen. Door de invoering van competentiegericht leren en toenemende interesse in het gebruik van e-portfolio's is het van belang een afspraak te hebben voor het uitwisselen van e-portfoliogegevens. E-portfolio NL is een toepassingsprofiel van de internationale IMS ePortfolio-specificatie van het IMS Global Learning Consortium.

Op 18 mei 2010 besliste het College Standaardisatie tot plaatsing van E-portfolio NL versie 2009 op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

Wijzigingen

Na de plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst zijn in 2011 en 2014 nieuwe versies vastgesteld. Alle versies zijn gebaseerd op de internationale IMS ePortfolio-specificatie versie 1. Vanaf E-portfolio versie 2014 is de standaard een NEN-norm: NEN 2035:2014 nl. Doordat in de versies 2011 en 2014 alleen toevoegingen en aanscherpingen binnen het raamwerk van versie 1 van de internationale standaard hebben plaatsgevonden, is versie 2014 backward compatible met versie 2009.

De toevoegingen in 2011 maken de standaard meer geschikt voor gebruik in een werkomgeving, terwijl de standaard reeds zeer geschikt was voor gebruik bij opleiding en in het onderwijs.

Beoordeling

Toegevoegde waarde

In 2009 is het volgende functioneel toepassingsgebied vastgesteld:

Het uitwisselen van informatie over de ontwikkelingsvoortgang van een individu, die het individu als levenslang lerende zelf beheert, tussen organisaties in de leerketen waar het individu leert en werkt.

En het volgende organisatorisch werkingsgebied:

Overheden en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

De inhoudelijke wijzigingen in de standaard hebben geen gevolgen voor het functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied. De toepasbaarheid van de standaard is mogelijk enigszins verbeterd door de wijzigingen in 2011 en 2014.

Sinds de plaatsing van deze standaard op de 'pas toe of leg uit'-lijst zijn geen concurrerende standaarden opgenomen op de lijsten. De positie van deze standaard is ten opzichte van andere standaarden op de lijsten ook overigens niet wezenlijk gewijzigd, omdat geen andere standaarden met een vergelijkbaar toepassingsgebied zijn opgenomen op de lijsten.

In de toekomst voorzien we dat E-portfolio NL en de op de 'pas toe of leg uit'-lijst opgenomen SETU-standaard raakvlakken zullen hebben. SETU is momenteel actief met de ontwikkeling van een nieuwe sub-standaard voor Curriculum Vitaes (CV's). Indien in de toekomst voor een van deze standaarden een expertonderzoek plaatsvindt, adviseren we dit potentiële raakvlak in het onderzoek te betrekken.

Daarnaast zijn momenteel bij CEN en ISO/IEC standaarden in ontwikkeling op een mogelijk overlappend toepassingsgebied. Er zijn nog geen standaarden definitief gemaakt. Ook is van deze nog in ontwikkeling zijnde internationale standaarden niet bekend of een Nederlands toepassingsprofiel te verwachten is. Te zijner tijd kan bij een eventueel expertonderzoek voor E-portfolio NL deze ontwikkeling betrokken worden bij de beoordeling.

Open standaardisatieproces

Na de plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst in 2009 is de standaard in 2014 een NEN-norm geworden. Voor 2014 was sprake van een Nederlandse Technische Afspraak (NTA). Het standaardisatieproces van NEN voldoet naar onze mening aan vrijwel alle subcriteria die het Forum Standaardisatie hanteert. Subcriteria die resteren betreffen de garantie rond de financiering van het onderhoud van de standaard en de borging van het belang van de Nederlandse overheid bij de ontwikkeling en het beheer van de standaard. De overheid is momenteel indirect vertegenwoordigd in de normcommissie door Stichting SURF en Stichting Kennisnet.

Wij adviseren bij een eventueel volgend expertonderzoek en openbare consultatie met betrekking tot E-portfolio NL mede in onderzoek te nemen of het predicaat 'uitstekend beheerproces' toegekend kan worden.

Draagvlak

Enkele leveranciers ondersteunen de standaard en enkele gebruikers maken actief gebruik van de standaard. In de GEMMA softwarecatalogus zijn twee leveranciers opgenomen (Dariuz en Matchcare), waarvan we bij beide hebben kunnen vaststellen dat zij de standaard in hun producten toepassen. Daarnaast vinden we enkele andere voorbeelden, zoals InCtrl.

Uit interviews begrijpen we dat het merendeel van de softwareleveranciers dat actief is op het gebied van vastlegging van (leer-) prestaties en dergelijke niet op voorhand het doel heeft functionaliteit te bieden om de vastgelegde gegevens uit te wisselen. Uit de interviews blijkt voorts dat juist op het gebied van de recente decentralisaties en regionale activiteiten op het gebied van werkloosheidsbestrijding, bij (semi-) overheden behoefte bestaat aan opbouw van een elektronisch dossier van ervaringen en (leer-) prestaties.

Gegeven onze constatering dat geen reële alternatieven beschikbaar zijn, beschikbare voorbeelden van gebruik en ondersteuning en gegeven de behoefte bij (semi-) overheden, verwachten we dat voldoende draagvlak voor deze standaard bestaat.

Het gebruik van de nieuwste versie is te combineren met oudere versies (backwards compatible).

Opname bevordert adoptie

De standaard E-portfolio NL is breed geaccepteerd op het gebied van de digitale uitwisseling van gegevens met betrekking tot competenties en de persoonlijke ontwikkelingsvoortgang. Toepassing en adoptie kunnen verder toenemen waar momenteel nog informatiesystemen in gebruik zijn, die de uitwisseling van dit soort gegevens nog niet of nauwelijks ondersteunen. Brede aandacht voor implementatie door softwareontwikkelaars/ -leveranciers en bij (semi-) overheden die de vraag naar deze functionaliteit kunnen articuleren kan de adoptie verder stimuleren.

Er is geen wettelijke verplichting tot gebruik van de standaard. Daarmee is plaatsing op de lijst van gangbare standaarden of afvoeren van de lijst niet opportuun.

Conclusie

Geconstateerd wordt dat de nieuwe versie van de E-portfolio NL standaard geen aanleiding geeft voor een in betekenende mate andere beoordeling tegen de toetsingscriteria. Het advies is om de genoemde nieuwe versie van de E-portfolio NL-standaard op de 'pas toe of leg uit'-lijst te plaatsen. Daarnaast wordt aanbevolen om te kijken hoe de standaard te betrekken bij activiteiten van het Forum die gericht zijn op adoptie en te kijken wat de mogelijkheden zijn om organisaties als StePS en Kennisnet te ondersteunen bij adoptieactiviteiten. Daarbij moet gedacht worden aan activiteiten voor die gericht zijn op vraagarticulatie door decentrale overheden, die leiden tot het gebruik van deze standaard.

Bronnen

Documentatie

NEN, *NEN 2035:2014 nl, E-portfolio NL - Het uitwisselen van e-portfolio's volgens een toepassingsprofiel op basis van de IMS e-portfolio*, maart 2014.

NEN, *NTA 2035:2011 nl, E-portfolio NL - Het uitwisselen van e-portfolio's volgens een toepassingsprofiel op basis van de IMS e-portfolio*, juli 2011.

NEN, *NTA 2035:2009 nl, E-portfolio NL - Het uitwisselen van e-portfolio's volgens een toepassingsprofiel op basis van de IMS e-portfolio*, september 2009.

Misha Hofland, *Eigen netwerk steeds belangrijker*, in De Stentor, april 2014.

Interviews

Theo Mensen (Stichting ePortfolio Support)

Jos van der Arend (Kennisnet)

Jan Rietveld (NEN)